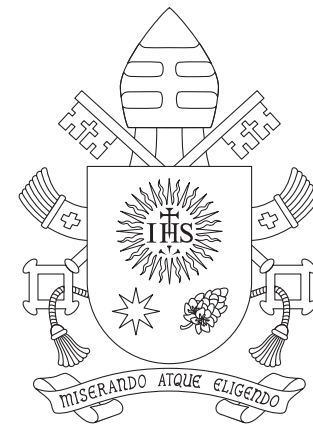

ENCYKLIKY PÁPEŽA FRANTIŠKA

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2026

OBSAH

Encyklika LUMEN FIDEI	9
Encyklika LAUDATO SI'	63
Encyklika FRATELLI TUTTI	191
Encyklika DILEXIT NOS	329

© Dicastero per la Comunicazione – Libreria Editrice Vaticana 2013, 2015,
2020, 2024
© Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2026

ISBN 978-80-8161-745-4

Encyklika
LUMEN FIDEI
Svätého Otca
Františka

biskupom, kňazom a diakonom,
zasväteným osobám
a všetkým veriacim laikom
o viere

1. SVETLO VIERY: týmto výrazom cirkevná tradícia označovala veľký dar, ktorý nám priniesol Ježiš a ktorý sa v Jánovom evanjeliu predstavuje takto: „Ja som prišiel na svet ako svetlo, aby nik, kto verí vo mňa, neostal vo tmách“ (Jn 12, 46). Aj svätý Pavol sa vyjadruje týmito slovami: „Lebo Boh, ktorý povedal: ‚Nech z temnôt zažiarí svetlo‘, zažiaril aj v našich srdciach“ (2 Kor, 4, 6). V pohanskom svete, prahnúcom po svetle, sa rozvinul kult boha Slnka, *Sol invictus*, ktorého vzývali pri jeho východe. Aj keď slnko vychádzalo každý deň znova, bolo zrejmé, že nie je schopné prežiarit' svojim jasom celú existenciu človeka. Slnko totiž neosvecuje všetko, čo skutočne jestvuje. Jeho lúče nie sú schopné preniknúť až do tieňov smrti, tam, kde sa ľudské oko zatvára pred jeho svetlom. „Nikdy nebolo vidieť niekoho, čo by bol ochotný za vieru v slnko zomrieť,“ tvrdí svätý Justín Mučeník.¹ Vo vedomí veľkých horizontov, ktoré viera otvára, kresťania volali Krista pravým slnkom, „ktorého lúče dávajú život“.² Marte, ktorá plače nad smrťou svojho brata Lazára, Ježiš hovorí: „Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?“ (Jn 11, 40). Kto verí, vidí; vidí svetlom, ktoré osvecuje celú životnú cestu, pretože k nám prichádza od vzkrieseného Krista, rannej hviezdy, ktorá nikdy nezapadá.

Iluzórne svetlo?

2. Keď hovoríme o tomto svetle viery, môžeme však počuť aj námietky mnohých našich súčasníkov. V modernej dobe sa myslelo, že takéto svetlo mohlo stačiť pre antické spoločnosti. Nemôže však slúžiť v nových časoch človeku, ktorý sa stal dospelým, hrdým na svoj rozum, túžiacim novým spôsobom rozvíjať svoju budúcnosť. V tomto zmysle sa viera javila ako iluzórne svetlo, ktoré prekáža človeku rozvíjať smelosť poznania. Mladý Nietzsche nabádal svoju sestru Elisabeth, aby riskovala kráčať „novými cestami... v neistote autonómneho napredovania“. Pritom dodával:

¹ *Dialogus cum Tryphone Iudaeo*, 121, 2: PG 6, 758.

² Klement Alexandrijský, *Protrepticus*, IX: PG 8, 195.

„Ak chceš dosiahnuť pokoj duše a šťastie, môžeš mať hoc aj vieru, ak však chceš byť učeníkom pravdy, tak potom po nej pátraj.“³ Akoby si veriť a hľadať protirečilo. Práve z tohto východiska Nietzsche rozvinul svoju kritiku kresťanstva, ktoré vraj umenšovalo hodnotu ľudskej existencie tým, že mu odnímal novosť a dobrodružnosť. Viera sa tak javila ako iluzórne svetlo, ktoré prekáža na našej ceste slobodných ľudí v ústrety budúcnosti.

3. V tomto procese viera skončila napokon tak, že bola považovaná za tmárstvo. Myslelo sa, že by ju bolo možné uchovať, nájsť pre ňu miesto, aby mohla žiť spolu s rozumom. Priestor pre vieru sa však otváral len tam, kde rozum nemohol osvetľovať; tam, kde človek nemohol dosiahnuť istotu. Viera sa teda chápala ako skok do prázdna, ktorý robím z nedostatku svetla, podnecovaný slepým sentimentom. Alebo ako subjektívne svetlo, azda schopné zohriať srdce, priniesť súkromnú útechu, ktorú však nemožno ponúknuť druhým ako objektívne a spoločné svetlo, osvetľujúce životnú cestu človeka. Postupne sa však ukazovalo, že svetlo autonómneho rozumu nedokáže dostatočne osvetliť budúcnosť a že napokon končí vo svojej nejasnej temnote a ponecháva človeka v strachu z neznámeho. Tak sa človek vzdal hľadania veľkého svetla, veľkej pravdy a uspokojil sa malými svetlami, ktoré osvecujú krátky okamih, nie sú však schopné ukázať cestu. Keď chýba svetlo, všetko sa stáva zmätené, nie je možné rozlišovať dobro a zlo; cestu vedúcu k cieľu od tej, ktorá nás necháva kráčať v bludných kruhoch bez akéhokoľvek smerovania.

Svetlo, ktoré treba znova objaviť

4. Je však naliehavé znovu doceniť charakter svetla, ktorý je vlastný viere, lebo ak zhasne jeho žiara, aj všetky ostatné svetlá napokon strácajú svoju silu. Svetlo viery má totiž osobitný

3 List Elisabeth Nietzscheovej (11. júna 1865), in: *Werke in drei Bänden*, München 1954, 953 n.

charakter, pretože je schopné osvietiť celú existenciu človeka. Aby malo svetlo takúto silu, nemôže pochádzať z nás samých, musí vychádzať z pôvodnejšieho zdroja, v konečnom dôsledku musí vychádzať z Boha. Viera sa rodí zo stretnutia so živým Bohom, ktorý nás volá a odhaľuje nám svoju lásku – lásku, ktorá nás predchádza a o ktorú sa môžeme oprieť, aby sme boli pevní a mohli budovať náš život. Pretvorení touto láskou dostávame nový zrak a zakúšame, že je v nej veľký prísľub plnosti a pred nami sa otvára pohľad do budúcnosti. Viera, ktorú dostávame od Boha ako nadprirodzený dar, javí sa ako svetlo na cestu; svetlo, ktoré usmerňuje naše putovanie v čase. Na jednej strane vychádza z minulosti, je svetlom základnej pamäti – pamäti o Ježišovom živote, keď sa jeho láska prejavila plne dôveryhodne, schopná zvíťaziť nad smrťou. Keďže však Kristus vstal a priťahuje nás ponad brány smrti, viera je súčasne svetlo, ktoré prichádza z budúcnosti. Táto viera pred nami otvára nesmierne horizonty a prenáša nás ponad naše izolované „ja“ do plnosti spoločenstva. Tu chápeme, že viera neprebýva v tme; že je svetlom do našich temnôt. Dante v *Božskej komédii* po tom, čo pred svätým Petrom vyznal svoju vieru, opisuje ju ako „žeravú iskru“: „V nej je ten princíp, z nej tá iskra splesá, čo rozšíri sa v žiaru plápolavú a vo mne ako v nebi hviezda skvie sa.“⁴ Chcel by som hovoriť práve o tomto svetle, aby rástlo a osvetľovalo prítomnosť a stalo sa hviezdou, ukazujúcou horizonty našej životnej cesty v čase, keď človek mimoriadne potrebuje svetlo.

5. Pán pred svojím utrpením uisťoval Petra: „Ale ja som prosil za teba, aby neochabla tvoja viera“ (*Lk 22, 32*). Vzápätí ho vyzval, aby „posilňoval bratov“ v tejto viere. Vo vedomí úlohy, zverenej Petrovmu nástupcovi, Benedikt XVI. vyhlásil Rok viery ako čas milosti, ktorý nám pomáha cítiť veľkú radosť z viery a oživiť vnímanie šírky horizontov, ktoré viera pred nami otvára. Chcel, aby sme ju vyznávali v jej jednote a integrite, verní Pánovej

4 *Paradiso XXIV*, 145 (slovenský preklad Viliam Turčány).

spomienke, podporovaní jeho prítomnosťou a pôsobením Ducha Svätého. Presvedčenie viery, ktorá robí život veľkým a plným, zameraným na Krista a silu jeho milosti, oživovalo misijné poslanie prvých kresťanov. V *Aktoch mučeníkov* čítame tento dialóg medzi rímskym prefektom Rustikom a kresťanom Geraciom: „Kde sú tvoji rodičia?“ pýtal sa sudca mučeníka, ktorý mu odpovedal: „Naším pravým otcom je Kristus a našou matkou viera v neho.“⁵ Pre týchto kresťanov bola viera – ako stretnutie so živým Bohom, ktorý sa zjavil v Kristovi – „matkou“, lebo im pomáhala prísť na svetlo sveta, rodila v nich božský život, novú skúsenosť, žiarivý pohľad na život, za ktorý boli ochotní vydať verejné svedectvo až do krajnosti.

6. Rok viery sa začal na 50. výročie otvorenia Druhého vatikánskeho koncilu. Táto súvislosť nám umožňuje vidieť, že tento koncil bol koncilom o viere,⁶ keďže nás vyzval dať do stredu nášho cirkevného a osobného života primát Boha v Kristovi. Cirkev nikdy nepredpokladala vieru ako samozrejmy fakt. Vie, že tento Boží dar treba živiť a posilňovať, aby ju naďalej viedla na jej ceste. Druhý vatikánsky koncil dal zažiariť viere vnútri ľudskej skúsenosti, prechádzajúc tak cestami súčasného človeka. Takto sa ukázalo, ako viera obohacuje ľudskú skúsenosť vo všetkých jej dimenziách.

5 *Acta Sanctorum*, Iunii, I, 21.

6 „Aj keď koncil nerokuje výslovné o viere, hovorí o nej na každej stránke, uznáva jej vitálny a nadprirodzený charakter, predpokladá ju ako ucelenú a silnú a na nej stavia svoje náuky. Stačilo by pripomenúť tvrdenia koncilu [...], aby sme si uvedomili základnú dôležitosť, ktorú koncil, verný doktrínálnej tradícii Cirkvi, pripisuje viere, pravej viere, tej, čo má ako zdroj Krista a jej kanálom je Magistérium Cirkvi (Pavol VI., generálna audiencia [8. marca 1967]: *Insegnamenti V* [1967], 705).

7. Tieto úvahy o viere – v kontinuite s tým všetkým, čo Magistérium Cirkvi vyhlásilo o tejto teologálnej čnosti⁷ – chceli by sa pripojiť k tomu, čo Benedikt XVI. napísal v encyklikách o láske a nádeji. On takmer dokončil aj prvé znenie encykliky o viere. Som mu za to hlboko vďačný a v Kristovom bratstve preberám jeho vzácnu prácu, pridávajúc k textu niekoľko ďalších podnetov. Petrov nástupca včera, dnes i zajtra je totiž stále povolaný „posilňovať bratov“ v tom nesmiernom poklade viery, ktorý Boh dáva ako svetlo na cestu každého človeka.

Vo viere, Božom dare a nadprirodzenej čnosti, ktorú on vlieva, spoznávame, že nám bola ponúknutá veľká Láska, že sa na nás obrátilo dobré Slovo a že ak prijmem toto Slovo, ktorým je Ježiš Kristus, vtelené Slovo, Duch Svätý nás pretvorí, osvieti našu cestu do budúcnosti a dá v nás rásť krídlam nádeje, aby sme po nej kráčali s radosťou. Viera, nádej a láska tvoria v obdivuhodnom prieniku dynamizmus kresťanskej existencie, vedúci do plného spoločenstva s Bohom. Aká je táto cesta, ktorú viera pred nami otvára? Odkiaľ pochádza jej mocné svetlo, ktoré umožňuje osvetľovať cestu úspešného a plodného života, plného dobrého ovocia?

7 Porov. napr. Prvý vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia o katolíckej viere *Dei Filius*, kap. III.: DS 3008 – 3200; Druhý vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia o Božom zjavení *Dei verbum*, 5; *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 153 – 165.

PRVÁ KAPITOLA

UVERILI SME LÁŠKE
(porov. 1 Jn 4, 16)

Abrahám, náš otec vo viere

8. Viera nám otvára cestu a sprevádza naše kroky v dejinách. Preto ak chceme pochopiť, čo je viera, musíme vyrozprávať jej priebeh, cestu veriacich ľudí, dosvedčovanú predovšetkým v Starom zákone. Osobitné miesto tu patrí Abrahámovi, nášmu otcovi vo viere. V jeho živote sa stala prevratná udalosť: Boh sa na neho obrátil slovom, zjavuje sa ako Boh, ktorý hovorí a ktorý ho volá po mene. Viera sa viaže na počúvanie. Abrahám nevidí Boha, no počuje jeho hlas. Takto viera nadobúda osobný charakter. Boh sa tu javí nie ako Boh nejakého miesta, ani Boh viazaný na osobitný posvätný čas, ale ako osobný Boh, doslova Boh Abraháma, Izáka, Jakuba, schopný vstúpiť do vzťahu s človekom a uzavrieť s ním zmluvu. Viera je odpoveď na Slovo, ktoré človeka oslovuje osobne, je *ty*, ktoré nás volá po mene.

9. To, čo toto Slovo hovorí Abrahámovi, spočíva v istom povolaní a istom prisľúbení. Je to predovšetkým povolanie, výzva vyjsť zo svojej zeme, pozvanie otvoriť sa pre nový život, začiatok exodu, ktorý Abrahám nastúpi smerom k neočakávanej budúcnosti. Vízia, ktorú dá viera Abrahámovi, sa bude vždy spájať s týmto krokom vpred, ktorý treba vykonať: viera „vidí“ do tej miery, nakoľko kráča, čím vstupuje do otvoreného priestoru Božieho slova. Okrem toho toto Slovo obsahuje aj prisľúbenie: tvoje potomstvo bude početné, budeš otcom veľkého národa (porov. Gn 13, 16; 15, 5; 22, 17). Je pravda, že nakoľko ide o odpoveď na Slovo, ktoré predchádza, bude Abraháмова viera vždy aktom pamäti. Napriek tomu sa táto pamäť neviaže na minulosť, ale keďže je to

spomienka na prisľúbenie, stáva sa schopnou otvárať sa do budúcnosti, osvecovať kroky na ceste životom. Tak vidno, nakoľko je viera – ako pamäť do budúcnosti, *memoria futuri* – úzko spätá s nádejou.

10. Od Abraháma sa očakáva, aby sa zveril tomuto Slovu. Viera chápe, že slovo, skutočnosť zdanlivo nestála a prechodná, sa v prípade, keď ho vyslovuje verný Boh, stáva tým najistejším a najstálejším, čo môže existovať, teda tým, čo umožňuje kontinuitu nášho kráčania v čase. Viera prijíma toto Slovo ako pevnú skalu, na ktorej možno vybudovať pevné základy. Preto sa viera – v Biblii vyjadrovaná hebrejským slovom *'emûnah* – stáva slovesom *'amàn*, ktoré vo svojom koreni znamená podopierať. Výraz *'emûnah* môže znamenať tak vernosť Boha, ako aj vieru človeka. Veriaci človek prijíma svoju silu z toho, že sa zveruje do rúk verného Boha. Keď sa sv. Cyril Jeruzalemský pohráva s dvoma významami tohto slova – prítomnými aj vo výrazoch, zodpovedajúcich gréčtine (*pistòs*) a latinčine (*fidelis*) – vyzdvihuje dôstojnosť kresťana, ktorý prijíma to isté meno, aké má Boh: obidvoch nazýva „verní“.⁸ Sv. Augustín to vysvetľuje takto: „Veriaci človek je ten, ktorý verí v Boha, dávajúceho prisľúbenie; verný Boh je ten, ktorý dáva to, čo slúbil človeku.“⁹

11. Na pochopenie Abrahámovej viery je dôležitý posledný aspekt jeho životného príbehu. Božie slovo, i keď prináša novosť a prekvapenie, vonkoncom nie je skúsenosti tohto patriarchu neznáme. V hlase, ktorý sa naňho obracia, Abrahám rozpoznáva hlbokú výzvu, stále vpísanú do srdca jeho bytia. Boh spája svoj prisľub s oným „miestom“, v ktorom je ľudská existencia vždy plná prisľúbenia: „Tvoja žena Sára ti porodí syna a dáš mu meno Izák“ (Gn 17, 19). Boh, ktorý od Abraháma žiada, aby sa mu úplne

⁸ Porov. *Catechesis* V, 1: PG 33, 505A.

⁹ *In Psal.* 32, II, s. I, 9: PL 36, 284.

ENCYKLIKY PÁPEŽA FRANTIŠKA

Z talianskeho originálu *Lettera enciclica Lumen fidei del sommo pontefice Francesco ai vescovi, ai presbiteri e ai diaconi alle persone consacrate e a tutti i fedeli laici sulla fede*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2013, preložil Marián Gavenda
Z talianskeho originálu *Lettera enciclica Laudato si' del Santo Padre Francesco sulla cura della casa comune*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2015, preložil Martin Kramara

Z talianskeho originálu *Lettera enciclica Fratelli tutti del Santo Padre Francesco sulla fraternità e l'amicizia sociale*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2020, preložil Martin Kramara

Z talianskeho originálu *Lettera enciclica Dilexit nos del Santo Padre Francesco sull'amore umano e divino del Cuore di Gesù Cristo*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2024, preložila Marta Jedličková

Lektoroval Ivan Šulík

Vydal Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2026,

ako svoju 4 597. publikáciu

Zodpovedná redaktorka Eva Bubnášová

Redakčná úprava Katarína Kročková

Grafická koncepcia Pergamen

Technická úprava Lukáš Kollár

Tlač Finidr, Český Těšín

www.ssv.sk, eVojtech.sk

objednávky: 033/590 77 18

objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-745-4

